

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton.

Előfizetési ár: egész évre 20 korona, fél-
évre 10 korona. Egyes szám ára 50 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium:
ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Emberszeretet.

A biblia, az első lapjain, a közös leszármazásra utalva, az emberek testvériségéről tanít; a keresztyénség a megváltottság alapján minden halandót Isten gyermekéül ismer el; a tudomány a szervezet egyenlőségének megállapítása után hirdeti, hogy fajokon felülemelkedve egységes az emberi nem, következésképpen mindent áthatónak kell lenni az emberszeretnek; korunk munkásmozgalmai a különböző „társak” elnevezése alatt, az emberi érték kivívásáért küzdenek s a kölcsönös megbecsülés és emberszeretet próbakövének akarják megépíteni társadalmukat.

A vallás, tudomány, társadalom egyenlőképpen hangoztatja az egyetemes, egyenlő emberszeretetet és mégis milyen nagy az egyenlőtlenség? S ez nem hogy kisebbednék, sőt a háború ádáz dühe következtében egyre nő. A mammon ösztönzése, a gyűlölet izzása előidézte a gazdasági háborút, amelyet fegyver nélkül gazdasági eszközökkel és úton kellett volna elintézni. Am ehelyett, mint a világtörténelemben a leggyakrabban, most is elhallgatták a valódi okot és különböző álnevek alatt szították a háború táplálásához szükséges gyűlölséget, a testvériatlanság érzetét. Némelyek a latin faj küzdelmét akarták vitatni a germán faj ellen, holott az angol éppúgy germán, mint a német, s az oláh éppúgy nem latin, mint ahogy a bolgár nem germán. Mások a kis államok védelmét hozták fel okul és — ami nyilvánvaló és előre látható volt — éppen ezek mentek tönkre és őrlődtek meg leghamarabb, ama phaedrusi mondás igazságának bizonyosságára: „Humiles laborant, ubi potentes dissident.” Ismét mások a demokrácia csengő jelszava alá akarják vonni a háborút és ennek a jegyében kívánják azt lefolytatni az úgynevezett militarizmus letöré-

sére; s azt látjuk, hogy a vezető helyekre jutott demokraták a leglipikusabban demokratának tartott államokban a legszarnokibb demagógiát űzik.

A legszomorúbb jelensége azonban a háborúnak az, hogy ott is egyenetlenkedést akar látni és marcangoló kezével oda is be akar nyúlni, ahol semmi keresnivalója nincs, amely terület nem az ő világából való. Franciaországban még a háború elején vezető egyházi férfiak állottak élére annak a mozgalomnak, amely a katolicizmus és protestantizmus küzdelmévé akarta atminősíteni ezt a háborút, jóllehet Bajorország, vagy a Monarchia nagyjában éppúgy katolikus, akár Franciaország; viszont Anglia és Amerika protestáns. A felekezeti csoportosítás a pápa körül vagy ellen, szintén szerepet játszó mozzanatként vitetett be a világ földi vezetésébe. S ez az áldatlan, szomorú jelenség itt-ott emelgeti fejét sok fajú és felekezeti hazánkban is, gyengítvén annak különben sem túlságos nagy erejét.

A figyelmes és elfogulatlan szemlélő aggodva nézi azokat a jeleket, amelyek a vallás szerint való tagozódásra és elrendezkedésre engednek mutatni, mert nyilván látja, hogy a vallás, mint mindig, úgy most is csak ürügy lesz a hatalomra sóvárgó lörekvés kezében — s ami még ennél is szomorúbb: a vallás jelszava alatt a maga igazainak, a legbensőbb és legszentebb értékeknek megoltalmazása végett harcra tüzelt polgár mindig attól fosztja meg embertársát, mit önmagánál elkeseredett makacssággal, vagy szent hevülettel, de mindenesetre teljes joggal védelmez, amit azonban, épen ezért, embertársától elvenni joga nincs.

A vallás, az embernek Istenhez való viszonya olyan tulajdon, amelynek birtoklásában senkit sem szabad háborgatni. S ha már a mai érzuhatagos világban az emberszeretet

nem sarkalja korunkat a mások vagyonának, életének, becsületének megóvására és megmentésére, legalább állítsanak tilalomfát társas életünk útjának ama pontjára, amelyen át nincs bejárata sem lábnak, sem kéznek, sem agynak, csak a szívnek esupán.

Az egyetemes emberszeretet alapjának: a vallásnak szép emléknappja volt az, amelyen a kollégium dísztermében *dr. Baltazár Dezső* püspökünk ajkáról a többek között a következőket hallottuk:

„A sarki ellentét iszonyával fordul el lelkem mindig azoktól a lörekvésektől, amelyek a legszentebb területet: a hit területét használják fel hatalmi celok önös talajául s a vallási ellentétek feszegetésével vernek tüzes éket az egységre rendelt és hivatott nemzeti társadalom eresztékeibe.”

„Én vallási minőségem, meggyőződésem és hivatalom szerint az újszövetség alapján álllok: de hitbeli áhitatom teljes fényével és melegeivel övezem körül az önök vallását is, amelyet Idvezítőm nem eltörölni, hanem betölteni jött. Hitem fájának lombkoronája a keresztyén-ség napjától veszi az életet; de gyökereivel az ószövetség őseréjű talajába fonódik bele.”

Íme az emberszeretet evangéliomi, keresztyéni meghatározása és az így meghatározott emberszeretet megvalósításának programja az Idvezítő Jézus tanítása szerint.

E. K.

Bethesda.

A városliget lombos fái közt szerényen meghúzódva, minden reklámtól tartózkodva, kevés zajjal, de annál eredményesebben működik a Bethesda kórház.

Orvosai nevét alig ismeri a világ, mert jóllehet legelső tekintélyek a maguk szakmájukban, nem az üzleti lármára helyezik a súlyt, de a betegek leggondosabb és legszakavatottabb kezelésére; ápoló és gondozó személyzete pedig a betegek ápolását olyan gyöngéd szeretettel és figyelemmel végzi, hogy aki gyógyulva eltávozik, egész életén át a hála érzetével eltelve, kellemes visszaemlékezéssel gondol erre az áldásos intézményre.

A mostani időkben, amidőn az emberek a milliokkal csak úgy dobálódznak, enyhet és gyógyulást a modern szanatoriumokban keresnek, ahol kényelmet igen, de szeretetet mentől kevesebbet tapasztalnak. Az ilyen üzleti alapon dolgozó „vállalatok” a betegekben csak nyerészkedésre alkalmas anyagot látnak, s a pénz dominál.

Akiknek sok pénzük van, azoknak nyitva állanak ezek a fényes paloták, azoknak testi épségéről, életük biztonságáról a leghíresebb professzorok gondoskodnak, kiszorítva a szerényebb anyagi helyzetben élőket, mert ezek a szanatoriumok időről-időre a pénz vásárló erejéhez mérik tarifájukat. A kis vagyonú polgárok pedig kiszorulnak ezekből a gyógyintézetekből, mert vagyoni helyzetük nem bírja el a kiadásokat.

Sok esetben a divat, máskor a reklám teszi, hogy ezek az intézetek így felvirúlnak, nem csekély öröme a részvénytulajdonosoknak, avagy a csendben meghúzódó tulajdonos professzor úrnak.

Pedig ugyanezt a szakavatott kezelést, tisztaságot, gondozást és ellátást megtalálhatja a beteg a szerény Bethesdában is, amihez még párosul a legmelegebb keresztyéni testvéri szeretet is. Különösen a mi szerény anyagi helyzetben élő lelkészeink, tanáraink, tanítóink számára szinte kínálkozik ez a jótékony hely, mert még a legszegényebb polgár erszénye is megbírja azt a költséget, amit egy-egy beteg gyógykezelése igényel.

Legutóbb a Bethesda időszaki füzetében egy segélykiáltás hangzott el.

A Bethesda súlyos anyagi gondokkal küzd, ami szoros összefüggésben van a háborús helyzettel.

Azt olvastam abban az időszaki közlönyben, hogy a Bethesda 70–80,000 koronával megmenthető lenne, aminek előteremtésére csakis az adakozás egyetlen útja áll rendelkezésre.

Azután csend lett! A kiáltás pusztában hangzó szónak bizonyult.

Nem mozdult meg senki és semmi.

Multak a hetek és hónapok, a Bethesda önrézete nem engedi, hogy kiáltásait újra meg újra megismételje, a válság pedig nem múlik, összeroppanással fenyegetve ezt a pótolhatatlan intézményt, a szegénysorsú intelligens betegek enyhet adó helyét; örök szegényt hozva a református társadalomra, amely egyetlen kórházát a megsemmisülésnek dobja oda martalékul.

Látom a napilapok rovatában a sok millió adománnyt sokszor a legobskurusabb célokra összegyűjtve; látom a sok hivalkodó nevet a nyilvánosság előtt szerepelni, pedig ezen összegek hova fordítását még nem is tekinthetem egészen tisztázottnak, annál kevésbbé látom a Bethesda gyűjtőrovatában a jegyzéseket.

Schol nem olvastam, hogy ez a segélykiáltás megmozgatta volna a lelkek húrjait, amit jórészen a mostani ezerféle elfoglaltságnak tudhatunk be, mert nem merem feltételezni, hogy a közöny mindent elsorvasztó hidegsége okozná ezt.

Ez bátorít fel, hogy a kiáltó szót a „Debreczeni Protestáns Lap” hasábjain megismételjem.

Álljon a mozgalom élére minden lelkész, egyházközség, egyházmegye és kerület; ragadjon meg minden legkisebb alkalmát, hogy a jótékony lelkekhez hozzáérközzünk.

Ha csak minden kis egyház a maga 10—20, minden nagyobb egyház 50—100 koronájával, minden világi és egyházi tisztséget viselő hivatalnok bármily szerény adománnyal hozzájárul a Bethesda megmentéséhez, nem 70—80,000 korona, de 100,000 is egybegyűlik.

A pénz olyan bőségben áll az emberek rendelkezésére, hogy ezen összeg előteremtése egy ilyen népes egyházban könnyű szerrel megtörténhetik, csak legyen bennünk erős akarat, kitartás, hogy célunk elérésére, fáradságot nem ismerve a mozgalmat megindítjuk és elhatározásunkat diadalra juttatjuk. Ne maradjon télen egyetlen lelkész, egyetlen egyház sem, s a Bethesda nem lesz kénytelen áldásos működését beszüntetni.

Szomjas Gusztáv.

Közélet

A névtelen levél.

Kedves Szerkesztő Úr, a névtelen levelekre nem szokás válaszolni, mondja a különösen nagyra-becsült *Koncz* Aurélné, kit, vagy a vezetése alatt álló jeles intézetet megbántani épen nem volt szándékom. Aminthogy nem akartam én bántani senkit sem s épen ezért a felelősség alól kibúvás sem lehetett gondolatomban. Nem volt más céloim, mint elpanaszolni azt a sok ferdeséget, amit a debreczeni egyházban látok s amiért senki sem felelős és mindenki felelős.

Nem akartam én bántani a debreczeni tiszteletes urakat sem, bár úgy hallom, irásomat így magyarázgatják. Tudós, derék, kitünő férfiak, hivatásuk magaslatán állók mindannyian. Csak az a baj, hogy munkájukban nincs tervszerű harmónia. Tán nem is lehet. Az a tapasztalat, hogy ahol több pap van egy ekklezsiában, azok között — s mennél több a kiválóság bennük, annál könnyebben — rendszerint kifejlődik a nézeteltérés. Hogyne fejlődnek ki Debreczenben, ahol hét fej van, tehát hét gondolat. Így aztán mind a hét dolgozik, sokat, a maga irányában szép eredménnyel, de mivel nincs sem munkamegosztás, sem egyéni közvetlen felelősség, számos feladat marad megoldatlanul. Sőt az is magától jön, hogy amit az egyik elkezd, a másik ellenzése akadályozza.

Nem az emberekben van tehát a hiba, hanem a rendszerben.

Én arról is meg vagyok győződve, hogy a presbiter urak — nem igen van szerencsém ismerni

öket — épen úgy hivatásuk magaslatán állanak *egyenként*, mint a lelkész urak. De azért azt tán még sem veszi senki sértésnek, ha megkockáztatom azt az állítást, hogy a debreczeni presbiterium nem végzi azt a munkát, amit egy valódi kálvinista presbiteriumnak végezni kellene, ami — hiszen ezt nem kell magyaráznom — nemcsak bérház építésben, adókiivetésben, kölesönök kiadásában s meglevő alapítványok becsületes kezelésében áll.

Aztán az is lehet, hogy mi, közönséges egyháztagok is, mind jóra való emberek lehetnénk. Én magam is, meg a többiek is, panaszkodók és nem panaszkodók egyaránt. De mit ér, ha legfeljebb egy-egy, félreértést és ezáltal fájdalmat okozó, különben pedig a meglevő szomorú helyzeten mit sem változtató újságcikk írásában merül ki a buzgóságunk, de (amint én magamról is bevallottam) sem templomba nem járunk, sem önként még csak egyházi adót sem fizetünk.

Baj van itt kedves szerkesztő úr minden vonalon, javítani kellene itt mindenben és mindenkin. Ezt pedig csak nagy, egységes, komoly elhatározással s az élet (— nem fajúlva tengés —) valóságos megkezdésével lehet cselekedni.

Ehez meg apostol kell. És hol keressem az apostolt máshol, ha nem a lelkész urak közt? Azért szolt elsősorban róluk az irásom. Azért akartam tetemre hívni őket, kikben sok nagyszerűség és minden jóra képesség meg van. Fáj nekem, ha mint hallom, közülök egyesek rossz néven vették, vagy épen személyük ellen irányulónak gondolták irásomat. Pedig igazán nem akartam senkit kipécézni, bár az sem volna csoda. *Mennél nagyobb képesség van valakiben, annál nagyszerűbb munkát várunk tőle.*

Ha pedig levelemmel szerkesztő úrra is neheztelést zúdítottam, azért bocsásson meg

névtelen levél írójának.

Halottaink

Nyárády László mocsai református lelkész, a kolozsvári egyházmegye számvevője életének 38., lelkészi működésének 17. és boldog házasságának 12. esztendejében június hó 1-én elhunyt. A megboldogult összeomlott porsátorát június 2-án d. u. 3 órakor a mocsai templomban tartott gyászszertartás után Kolozsvárra szállították, ahol 3-án d. u. 4 órakor a köztemetői kápolnából az anyaföldnek, a boldog feltámadás reménységével visszaadták. A gyászjelentés szavai szerint a bánatba borult gyászoló felek összetört szívének és lelkének egyetlen vígasza, hogy drága kedvesüktől nem örökre fosztotta meg őket a halál. „Hiszünk — úgymond a jelentés — a feltámadásban, hiszünk a viszontlátásban. Hiszünk, hogy a jók, az igazak, mint az égnek fényes-

sege, és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok, örökkön örökké fénylenek. (Dániel 12₃) Ez a hit és tudat vigasztalja meg a kesergő özvegyet, a bús szüleket és a hat kiskorú árva gyermeket. Jer. 49₁₁.

Lénárd Ede szamosdobi református lelkész, egyházmegyei tanácsbíró életének 47., boldog házasságának 16., lelképásztorkodásának 18. évében, keresztyéni türelemmel viselt szenvedések után június hó 11-én lelkét visszaadta Teremtőjének. Temetése Szatmárnémetiben folyó hó 13-án a szatmári templomban tartott gyászszertartás mellett ment végbe osztatlan részvét mellett. Elhunytát felesége, három kiskorú árvája s a nagyszámú rokonság gyászolja. A boldogult tevékeny munkásságot fejtett ki úgy az egyházi, mint a vármegyei közélet terén és kiválóan buzgó munkása volt a Kálvineum ügyének.

Legyen áldott emlékezetük!

Különfélék

Egyházkerületünk tavaszi közgyűlésének néhány határozatáról a múlt számban értesítettük olvasóinkat, de magáról a gyűlés pontos lefolyásáról nem számolunk be, mert nincs rá terünk s mire elaprózva napvilágot látna a jelentés, akkora megjelenik a jegyzőkönyv. Így ezuttal csak néhány nagyobb és egyetemes érdeklődésre számot tartó eseményt, illetőleg határozatot regisztrálunk. Az egyházkerület új világi aljegyzője *Dr. Szilágyi Lajos* cs. és kir. kamarás, országy. képviselő püspök úr üdvözlő szavaira röviden, de határozott elszántságról tanúskodó szavakkal ígerte meg szolgálatát kerületünk számára. Meleg üdvözlésben volt része *Török Imre* kisújszállási lelkésznek, a hevesragykunsági egyházmegye ujennan választott esperesének. A *Méliusz Péter* művei kiadása tárgyában püspök úr meghívatott, hogy a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság Debreczeni Körevel tárgyaljon a kiadatás iránt. A *lelkész-özvegyek és árvák* járulékaiknak felemelése tárgyában azt a rendezést javasolta a kerület a konventnek, hogy az özvegy-évjáradék évi 1500, az árvák neveltetési segélye 500 és 300 K legyen. E felemelés által előállott költségtöbblet fedezésére a lelkészi fizetés 4%-ára, az egyházak részéről 5%-ra mutatott rá a határozat, a még mutatkozó hiányt az államsegély adná. A *Református Sajtóegyesület* illetőleg a kerület az egyesület tagjai scrába belép, reá az egyházmegyék figyelmét felhívja; köteles őszinteséggel kijelentvén azonban azt, hogy nyomtatványai készítésével a saját (Debreczen sz. kir. várossal közös) nyomdavállalatát fogja foglalkoztatni, sőt a kebelébe tartozó egyházmegyéknek is első rendben ezen nyomdavállalat támogatását ajánlja. Egyúttal rendkívül nagy jelentőségűnek tartván egyházi közéletünk

szempontjából azt, hogy az egyházunkat érdeklő eseményekről a napi sajtó az eddig sajnosan nélkülözött komoly, alapos és hiteles tájékoztatásban részesüljön: a Református Sajtóegyesületnek a sajtóiroda kérdésének megfelelő rendezésre vonatkozó tervét melegen üdvözli s az egyesületet a munkájában nemcsak teljes erkölcsi támogatásáról biztositja, de szíves készséggel járul a jó cél megvalósításához anyagi eszközökkel is, és felhívja pénzügyi biztosságát, hogy a sajtóegyesületnek e célra adandó támogatás mértékére vonatkozóan a legközelebbi közgyűlés elé tegyen javaslatot. — Az egyházkerület a háberü végétől számított öt évig meghosszabbította azt az intézkedését, hogy az iskolás gyermekek a *temetésre járás* alól kivonassanak. A Debreczen városi és egyházkerületi *nyomda* tárgyában a város és a belügyminiszter részéről elfogadott és megerősített társasági szerződés bemutatott és ezzel végleg befejezést nyert az ügy. A közös üzem július 1-én fog megkezdődni. — A *kántusos temetés* díját 240 K-ban állapították meg, vidéken ennek kétszerese fizetendő. — A kollégium Péterfia-utcai 8. sz. és Széchenyi-utcai 56. sz. házaik eladták. — A *táplintézet* díjak 100, 300, 600 és 800 K-ban állapították meg, így az internatusi bentlakás díjával a teljes díj 1000 K lesz. — A *táplintézet* felügyelői állásra dr. Varga Jenő tanítóképzőintézet tanárt választották meg. — A lelkészképzőintézet igazgatói jelentéssel kapcsolatban kérést intéztek a vkminiszterhez az iránt, hogy az egyetemen általa létesítendő 8. hittudományi kari tanszék ne morál, hanem egyháztörténeti legyen. — Az ORLE. ama propecciójára vonatkozólag, hogy a theológián heti egy órán tárgyalassék a *magyar falu* és problémái, úgy határozta, hogy új kollégiumot kötelezővé nem tesznek, de a hittanhallgatóktól a nyári szünidőben lelkészüik oldala mellett teljesítendő gyakorlati szolgálataikról az év elején történő beiratkozás alkalmával bizonyítványt kérnek. — A *lelkészképzőintézet tanárainak* státusát rendezte a közgyűlés oly módon, hogy őket a többi theol. akadémia tanáraival egyenlő rangúaknak tekintve, fizetési előbbhaladásukra vonatkozólag a 15. első évre a VII., azután a VI. állami fizetési osztályt állapította meg az ott megjelölt módok szerint. — A vidéki középiskoláknak *tandijemelési* tervezeteit elfogadták. — A *mezőtúri tanítóképzőintézet* létesítésének tervét örömmel üdvözölték s a támogatást kilátásba helyezték. — Addig is, míg az *Ottó hadi-árvaház* megnyílnék, felhatalmaztatott az Elnökség arra, hogy a segélyezést az illetékes árvák 200—200 K-s támogatásával megkezdje, felhasználván e célra a kamatjövedelem felét. Az adakozások minél sűrűbb és nagyobb mérve felette kívánatos. — A *stóla* rendezésnél kimondták: 1) a rendes helyen és időben (templomi és kanonikus órák) végzett keresztelek minimális díja 2 K, az esketés min. díja 4 K, az

imádságos temetés min. díja 6 K. 2) A más helyen, időben és módon végzett lelkészi szolgálat díja az ugyanazon egyházban ma fizetett stóla kétszerese. Ha azonban ez a kétszeres stóla sem érné el az 1) pont alatt megállapított minimális stóla kétszeresét, ott az legalább erre az összegre emelendő fel. 3) A közgyűlés a 33/1896. és 34/1897. sz. határozataira utalva felhívja az egyházak presbiteriumait a keresztelési és esketési stóla megváltására. 4) A kántori minimális temetési stóla következőkép állapítatik meg: énekszós temetés kántordíja 2 K, imádságosé 4 K, orációs és predikációs temetés díja 6 K. Ahol az 1. és 4. pontban említett stólánál magasabb díjszabás van érvényben, az e határozat által nem érintetik. — A *diakonisszügyi* bizottság jelentése kapcsán felkéri a kerület a vkminisztert, hogy a klinikák területén sürgősen építtesse fel a diakonisszáképző intézetet s addig is, míg ez megtörténhetnék, a már kész épületek közül adjon át egyet erre a célra. — A *zsoltárügyi* bizottság jelentése szerint a kerület és város kénytelen volt a zsoltárok árát emelni.

Dr. Baltazár Dezső alapítvány. A magyar zsidóság abból az alkalomból, hogy Dr. Baltazár Dezső püspökünk egy alkalommal cikket írt a zsidókra túlságos mértékben szórt igaztalan vádak ellen, alapítvány gyűjtését határozta el s az „Egyenlőség” című zsidó hetilap vezetésével szép összeget hozott össze. Az alapítvány ünnepélyes átadása felyő hó 10-én délelőtt tíz órakor történt a kollégium dísztermében. A pódiumon álló püspök urat félkörben vette körül a kollégium tanári és tisztikara s a tanuló ifjúság, előtte szintén félkörben állott fel a zsidóság fővárcsi és vidéki képviselője, valamint a helybeli hitközség vezető emberei. Dr. Freund Jenő ügyvéd, rendezőbizottsági elnök bevezető szavai után Krausz Vilmos helybeli főrabbi imádkozott, Mezei Ernő publicista beszédet tartott, amelyben a magyar református egyház nemzetfenntartó hivatását és Dr. Baltazár Dezső püspökünknek közéleti működését s a zsidóság iránt tanúsított megértő türelmét vázolta. Dr. Neumann Ede kaposvári főrabbi, az izr. lelkészegyesület elnöke az egyetemes zsidó papság nevében köszöntötte. Dr. Szabolesi Lajos, az Egyenlőség főszerkesztője közvetlen beszéd kíséretében adta át az alapító levelet, amelynek 20,000 K-s összegét Székely Ferenc udv. tanácsos Budapestről küldött sürgönye szerint 5000 K-val növelte. Az üdvözlő beszédekre püspökünk válaszolt hatalmas ékesszólással és meggyőző erővel, rámutatván arra, hogy a vallási türelmetlenség a tartalmi igazság öntudatának a hiánya, vagyis az erkölcsi szegénység teremti azt s az antiszemitizmus a fejletlen, vagy hanyatló társadalmak világnézete. A magyar haza érdeke nem lehet más, mint az, hogy a honpolgárok az emberiség testvéri egységének ihlete szerint szeretettel tudják értékelni a vallási meggyőződés más álláspontjait is. A megható

és meggyőző beszéd után a küldöttség vidéki tagjai Dr. Varga Zsigmond lelkészképzőintézeti tanár szakszerű vezetése mellett megtekintették kollégiumunk nagykönyvtárát, különös érdeklődéssel szemlélve az orientáliáknak hatalmas gyűjteményét. Délután fél kettőkör a Frohner szálloda éttermében száz teritékes bankett volt, amelyen 16 szebbnél-szebb, keleti szinpompában ragyogó pohárköszöntő hangzott el. A helybeli hitközség ez alkalommal a vidéki küldöttség tagjait s az ünnepelt püspökön kívül Márk Endre udv. tanácsos, polgármestert, dr. Kőrösi Kálmán kollégiumi ügyészt, Erdős Károly lelkészképzőintézeti mb. igazgatót és Futó András püspöki titkárt látta vendégül. Az alapítvány összege az ebéd alatt megajánlott 1000 K-val 26,000 K-ra nőtt s a gyűjtés tovább tart, hogy minél nagyobb alapítvány hirdethesse Dr. Baltazár Dezső püspök példaképpé világot türelmét és szabadelvűségét. Az alapítvány a lelkészképzőintézet számára tétetett oly céllal, hogy kamataiból évenként 400—400 K-ban két olyan hittanhallgató részesüljön, akik az ószövetségi tanulmányok terén kiváló eredményt érnek el. Az odaítélés joga a tiszántúli egyházkerület mindenkor püspökét illeti meg, akihez a lelkészképzőintézeti igazgató tesz előterjesztést minden év végén.

Új theologiai tanár. A tiszáninneni egyházkerület tavaszi közgyűlése a sárospataki theol. akadémia ószövetségi tanszékére, Radácsi György utódául Harsányi István főgimn. vallásanárt, theol. m. tanárt választotta meg lelkesedéssel. A nagy buzgóságú kutatót és írókat ez előlépése alkalmából kollegiális szeretettel üdvözlöljük. Ad multos annos!

Újabb püspöki címet vezet be a nk...i egyház-megye most megjelent jegyzőkönyvében olvasható esperesi jelentés, mely szerint Mátészalka közönsége felekezeti különbség nélkül tüntetéssel fogadta a körükbe érkező *egyháznagyot*. Együtt örülünk és pedig szívünk szerint a mátészalkai derék közönséggel püspökünk fáradhatatlan apostoloskodását szemlélve, de nem tudunk örülni a túlságba vitt loyaltás ilyen tartalom nélküli, kálvinista fogalmainkkal s ezekhez simuló nomenklaturánkkal ellenkező banalitásoknak. A *főpásztor* kifejezést már csaknem közkeletűvé tette a tájékozatlanság s udvaronckodás, inkább ennek a mellőzésére törekedjünk, mintsem tovább haladjunk a lejtőn felfelé! 1Pét. 5⁴. Mennyivel kálvinibb és apostolibb magának püspökünknek kolozsvári püspökszentelő beszéde, amely azon az alapigén és gondolaton épül fel: Mi is emberek vagyunk.

A harangok után a szobrok is bevonulnak Németországban, amennyiben a kevésbé értékes szobrok igénybevételét elhatározták a hadsereg tartalékrezenek biztosítására.

Jelen számunkhoz HÍVATALOS ÉRTESÍTŐ-t adunk féllíven.

A magyar tanítók a világháborúban vitézül vettek részt és nagyon sok veszteséget szenvedtek. Elesett eddig 434. hadifogságba került 112. Kitüntetést kapott 290, még pedig: vaskoronarendet 2, német vaskeresztet 3, signum laudist 18, arany vitézségi érmet 73, kis ezüst vitézségi érmet 105, bronz vitézségi érmet 42, koronás ezüst érdemkeresztet a vitézség szalagján 11, hadiékítményes katonai érdemkeresztet 7, koronás vasérdemkeresztet a vitézség szalagján 8, német hadiérmet 1, Károly csapatkeresztet 290, aransarkantyús vitéz lett 1. *G—g.*

Az ir kérdés egyre jobban foglalkoztatja Angliát és az Egyesült Államokat, ahol a mozgalmat erőteljes katolikus propaganda támogatja s Wilson elnök befolyásos magantitkára szintén katolikus ir ember.

A ruthen nép pasztorációja végett az illetékes fórum újjászervezi a gör. kath. bazilika-rendet.

A Róm. Kath. Lelkész-egyesület megalakulása, amint értesülünk, a főpapság állásfoglalása miatt meg-híusult.

Megjelent Szentkirályi Károly, volt garbózei lelkész Halotti egyházi beszédek és imádságok a nagy háború után c. művének I. kötete. Ára 9 K 80 fillér. 287 lap. Kiadója: Kovács Gyula könyvkereskedő Nagybányán.

Minden hadikölcsön-biztosítást méltóztassanak a lelkész urak közölni a Református Jótékonyági és Közművelődési alap Hadikölcsön-Osztályával (Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Ügyvezető titkár Mogán Ákos református s.-lelkész), hogy onnan minden felvilágosítást és szükséges nyomtatványt azonnal megadhassanak.

PÁLYÁZAT

a danesházai református kántortanítói állásra.

Javadalom: Lakás és kert természetben (3 szoba, előszoba, konyha, kamara, pince és egyéb mellékhelyiségek). 2. Kézpénz 90 kor. 3. Búza vált-ság 126 kor. Árpa váltáság 72 kor., összesen 288 kor. negyedévenként előre fizetve. 4. 7 kat. hold 900 □-öl szántóföld. 5. Stóla: énekszós temetés 2 kor., predikációs 4 kor. 6. Államsegély 690 kor. Presbyteri jegyzői díj 10 korona.

Kötelesség: az I—VI. vegyes, valamint az ismétlő iskolások tanítása, kántori és presbyteri jegyzőséggel járó teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén, valamint a kanonikus órákon az isten tisztelet végzése. Okleveles férfi és nőtanítók pályázhatnak. A templomi énekvezetést (orgona nélkül) a nőtanító is elvállalni köteles. Pályázatok július 14-éig a lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás szeptember elsején elfoglalandó.

Danesháza, 1918 június hó 4. (u. p. Bihartorda.)

Ballay Aladár,
lelkész.

PÁLYÁZAT.

A köröstárkányi református egyház pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett református tanító(női) állásra július 16-iki határnappal. Javadalom: 1. Egyházi pénztártól 460 kor. havi előleges részletekben. 2. Lakás: három szoba, konyha, kamara, pince, istálló, sertésól, fásszin, konyhakert. 3. Az 1913. XVI. t.-cikkben biztosított államsegély szolgálati idő szerint. Kötelesség: A tiszántúli egyházkerületi tanterv szerint reá bízandó osztályok tanítása; ismétlő iskolások heti két órán tanítása a téli 3 hónapokban. Lelkész és kántor akadályoztatása esetén ezek helyettesítése, ha férfi választatik meg. Egyházi jegyzőnek irodai teendőiben mindenkor segédkezés. Ha nő választatik meg, a lelkész és kántor helyettesítése nem kötelező, de e helyett a IV—VI. osztályú leányok kézimunka tanítása szükséges. Ha esetleg az egyházi jegyzőség megürül, férfi választása esetén köteles az egyházi jegyzőséggel járó összes írásbeli teendőket a megszabott tiszteletdíjért végezni. — Az állás 1918 szeptember 1-én minden körülmények között, okvetlen elfoglalandó. Csakis okleveles nők és férfiak pályázhatnak. Pályázati kérvények 1918 július hó 16-ig Hodor István református lelkész, iskolaszéki elnökhöz címezendők. Köröstárkány, u. p. Belényes, Bihar megye.

Erdélyi Gyula,
egyh. és isk.-széki jegyző.

PÁLYÁZAT

a dunántúli református egyházkerület pápai theologiai akadémiáján elhalálozás folytán megüresedett egyháztörténeti tanszékre.

A dunántúli református egyházkerület elnöksége a pápai theologiai akadémián a választás után azonnal elfoglalandó egyháztörténeti tanszékre a következő feltételek mellett hirdet pályázatot:

1. A theologiai rendes tanári minőségben eltöltött szolgálat javadalma 3600 K-val kezdődő s a közgyűlés által elfogadott javadalmi táblázat szerint felsorolt fokozatokban 8000 K-ig emelkedő törzsfizetés és 910 K-tól a fizetési fokozatok szerint 1400 K-ig emelkedő lakáspénz.

2. Korpótlék, melynél beszámíttatnak a nem theol. tanári minőségben eltöltött évek is, öt ízben 400—400 K és egy ízben 600 K, összesen 2600 K.

3. Családi pótlék az állami törvény szerint.

4. A megválasztott tanár az országos tanári nyugdíjintézetnek jogos és kötelezett tagja.

5. Előadandó tárgyak az egyháztörténet körébe tartozó tudományok. Tartandók egyháztörténeti szemináriumok is a mindenkori tanterv szerint. A kötelezett órák száma 10.

6. A tanári állás a megválasztás után azonnal elfoglalandó.

Pályázhatnak az egyházi törvény értelmében képesített református lelkészek és tanárok. A kellően felszerelt kérvények, melyek mellé csatolandók: a) születési-, b) orvosi-, c) érettségi bizonyítvány, d) lelkészi oklevél, e) theol. magántanári képesítés az egyháztörténeti szakasportból, f) tudományos működés kimutatása, rövid életrajz — a dunántúli református püspöki hivatalba, Komáromba, f. évi augusztus hó 15-ig küldendő.

Komárom, 1918. évi június hó 6-án.

Németh István,
püspök.

PÁLYÁZAT.

A hódmezővásárhelyi református főgimnázium igazgatótanácsa a nyugdíjazás folytán megüresedett egyik rendes tanári állásra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak latin-német szakos, református vallású okleveles középiskolai tanárok.

Szükség esetén a tanszék latin-német, vagy magyar-német szakos legalább alapvizsgát tett református vallású helyettes tanárral is betöltetik.

A rendes tanár javadalma a fenntartó testület pénztárából évi 2400 korona törzsfizetés, amely az ezen intézetnél eltöltött szolgálati idő sorrendjében 2800 és 3200 koronára emelkedik, továbbá az államtól a felekezeti iskolák részére biztosított fizetéskiegészítés és ötévenként ötízben 200—200 K korpótlék. A lakáspénz a fizetéskiegészítéssel együtt megállapított törzsfizetés $\frac{1}{4}$ része. Családi pótlék a fenntartó egyház pénztárából gyermekenként 200 K, amelyet az állam kiegészít 400 koronára. A más középiskolánál eltöltött szolgálati évek a korpótlék szempontjából teljes egészükben beszámíthatnak. Ha helyettes tanár választatik, annak fizetése 2000 K lakáspénze 400 K és háborús segélye 600 koronáig biztosíthatik.

A megválasztott rendes tanár az országos tanári nyugdíjintézetnek rendes tagja lesz. A pályázók valóságukat, életkorukat, egészségi és családi állapotukat, végzett tanulmányaikat, képesítésüket, katonakötelezettségüket, esetleges eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal, nős tanárok meg esketési bizonyítvánnyal felszerelt és a nagytiszt. egyháztanácsához címzett kérvényüket f. évi július hó 15-ig alólírott-hoz nyújtják be.

Az állást 1918 szept. 1-én kell elfoglalni.
Hódmezővásárhely, 1918 június hó 2.

Pap Imre,
elnök-lelkész, a főgimn.
igazgató-tanács elnöke.

1—3

PÁLYÁZAT.

A Tiszaroff-pusztagyendai községi iskolaszék a református tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: törvényszerű fizetés, 3 szobás lakás a mellékhelyiségekkel és $\frac{1}{4}$ hold kert. Megválasztott tanító kötelessége az iskolaszék által reá bízott osztályok vezetése, ismétlő iskolások és a református vallásoktatás. Vasárnap és ünnepnapokon a református hívekkel istentiszteletet tart, amiért a tiszaroffi református egyháztól 200 (kétszáz) korona díjazásban részesül. Orgonazni tudók előnyben részesülnek. Pályázat határideje július 15. A megválasztott tanító állását 1918. évi szeptember hó 1-én köteleles elfoglalni. Nők is pályázhatnak. Kérvények dr. Bodnár Sándor isk.-széki elnök címére Tiszaroff küldendő.

1—3

Pályázat

a Nagy József külföldi ösztöndíj alap 1000 koronás kamatára.

Pályázhatnak Debreczenben felsőbb tudományokat végzett tanulók, kik a lelkészi vagy tanári pályán külföldi egyetemeken s akadémiákon igyekeznek magukat kiképezni.

A kérvényhez melléklendők: Érettségi bizonyítvány, Index, végbizonyítvánnyal ellátva. Modern nyelvek hallgatásáról szóló s az illető tanár részéről a vizsgázást is igazoló bizonyítvány.

Kérvények a püspöki irodában adhatók be f. év június hó 30-ig.

Debreczen, 1917 június hó 4-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

2—2

Pályázat

a beregszászi református egyház távozás folytán megüresedett egyik segédlelkész-hitoktatói állására.

Javadalom: Havi 200 korona az egyház pénztárából. Gimnáziumi vallástanításért az iskolai év alatt az államtól havi 85 kor. Tanonciskolai vallástanításért egy évre 50 kor. Egy butorozott szoba.

Kötelessége: az összes lelkészi teendők végzése. Vallástanítás a főgimnáziumban, az áll. polgári leányiskolában, az elemi iskolákban és iparos-tanonciskolában.

Kellően felszerelt pályázati kérvények a presbiteriumhoz június hó 30-ig adandók be. Állás augusztus 1-én foglalandó el.

Beregszász, 1918 június hó 15.

Református presbitérium.

2—2

Megjelentek !!**Wolhyniában.**Írta **Göde Lajos**, szekszárdi ref. lelkész.

Ára 6 korona 50 fillér.

Papi dolgozatok X. kötet.

Alkalmi egyházi beszédek.

Írta **Jánosi Zoltán**.

Ára kötve 10 korona.

Imádságok.

Bibliaolvasással egybekötött hétköznapi reggeli istentiszteletekre. — Írta:

F. VARGA LAJOS.

I-ső kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

II-ik kötet. — Ára füzve 8 korona, kötve 12 korona.

Portóra egy-egy könyvre 50 fillér küldendő.

Kapható:

HEGEDÜS ÉS SÁNDOR

protestáns irod. könyvkiadóhivatalában

DEBRECZEN.

A „HANGYA“

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, ahol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők útbaigazításért a „Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX. Közraktár-utca 34. sz. A „Hangya“ kötelékében jelenleg 1700 fogyasztási szövetkezet működik, amelyek összforgalma 80.000.000 korona volt. ♦♦

Földművelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés. A termelés fejlesztése, az értékesítés kedvezőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

Nyolczadik magyar hadikölcsön.**Kérjen tájékoztatót az Alföldi Takarékpénztártól.**

A Debreczeni ref. Kollégium eddig öt millió K-át jegyeztett az Alföldi Takarékpénztárnál a magyar hadikölcsönökre.

Hadikölcsön jegyzéseket a legelőnyösebb feltételek mellett bonyolítunk le. a kötvényekre 80% kölcsönt folyósítunk és a jegyzéssel kapcsolatos ügyekben felvilágosítással készséggel szolgálunk.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben

hivatalos aláírási hely, Debreczen, Ferenc József-ut 16. sz., saját palota.

HIVATALOS ÉRTESÍTŐ.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1118—1918. szám.

KÖRLEVEL

valamennyi esperesi és lelkészi hivatalhoz.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrnak 8296—1918. eln. sz. a. f. június hó 7-én kelt intézvényére utalással tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm a következőket:

A háborúval járó rendkívüli terhek szükségessé teszik, hogy a költségek fedezésére újabb VIII. hadikölcsön bocsáttassék ki. A pénzügyminiszter úr a kölcsön kibocsátására tekintve a pénzpiac helyzetét, a jelenlegi időpontot alkalmasnak találja s a kölcsönre történő nyilvános aláírás megkezdését június hó 12-re tervezi. Előzetes tájékozódásul van szerencsém megjegyezni, hogy a pénzügyminiszter úr az aláírási határidőt miként eddig is, egy hónapban fogja megállapítani. Ezúttal kizárólag 5 és fél százalékos járadékkölcsön fog kibocsáttatni, amely a pénzügyminiszterium részéről 1925 előtt nem lesz visszafizetésre felmondható, ezt megelőzőleg tehát a kötvények nem lesznek alacsonyabb kamatozású kötvényekre konvertálhatók.

Az osztrák-magyar bank és a m. kir. hadikölcsön pénztár a most kibocsátásra kerülő kölcsönöknél a korábbinál messzebbmenő kedvezményeket fognak nyújtani a jegyző felek részére. A kormány lehetővé fogja tenni, hogy a fokozatos leszerelés alkalmával a polgári közönség használatára bocsáttandó mindennemű cikkek, szerelvények, használati eszközök ára a hadikölcsön jegyző felek részéről hadikölcsön kötvénnyel egyenlíthetessék ki, sőt különös kedvezményül az igényelők közül azok fognak elsőbbségben részesíttetni, akik a fizetést az általuk jegyzett hadikölcsön kötvények útján óhajtják teljesíteni.

Az eddig tapasztaltakra hivatkozással a pénzügyminiszter úrnak szilárd bizalma van, hogy az állam e biztos jövedelmet nyújtó és magasan kamatozó kötvények elhelyezésére irányuló akciójának ezúttal is minden tekintetben kielégítő eredménye lesz. A hadihelyzet szükségessé teszi, hogy továbbra is törhetetlen bizalommal mozgósítsuk minden erőnket — katonait és gazdaságiakat egyaránt — ellenségeink támadó szándékának kivédésére s e minden erő intenzív kihasználását követelő küzdelemben az állam joggal megkövetelheti, hogy a fennmaradásához és létéhez szükséges gazdasági erőfe-

szítéshez vagyonának és jövedelmének arányában mindenki hozzá járuljon.

Az újabban kibocsátandó hadikölcsön sikerének biztosítása érdekében felkérem azért a lelkészi kart, hogy a legalkalmasabbnak látszó módon buzdítsák hiveiket a jegyzésben való minél tömegesebb és nagyobb arányú részvételre.

Atyafiságos szeretettel:

Debreczen, 1918 június hó 12-én.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

4020—1918. szám.

Nagyjúszeletű Esperes Úr!

Egyházkerületünk folyó évi 169. számú határozatát tudomásul vétel végett és alkalmazkodás céljából alább közlöm:

Lelkészi aljegyző a tanítói díjlevelekről szóló 1916—498. számú kerületi határozat végrehajtása tárgyában a következő határozati javaslatot terjeszti be:

„Tekintettel arra, hogy az 1916—498. sz. egyh. ker. határozatban foglalt rendelkezés pontos végrehajtása esetén az előírt nyomtatványon kiállítandó díjlevelek folyó évi őszi közgyűlésünkre oly nagy mennyiségben terjesztetnek fel, hogy azoknak gondos felülvizsgálása azalatt a rendszerint kevés idő alatt, ami a felterjesztéstől a közgyűlés napjáig eltelik, lehetetlennek látszik, egyházkerületi közgyűlésünk felhatalmazza elnökséget, hogy a felterjesztendő új alakban kiállított tanítói díjleveleket az előadó javaslata alapján jelen számra hivatkozással megerősítse, vagy visszaadhassa. Az így megerősített, illetve visszaadott díjlevelekről a közgyűlés elé egyházmegyénkint összesített kimutatás terjesztendő fel azzal, hogy a díjlevelek beadása határidejét egyházkerületünk 1919 december 31-ig meghosszabbítja.

Felhívja közgyűlésünk az esperes urakat, arra, hogy a díjlevelek felterjesztését szorgalmazzák és ellenőrizzék, az egyházmegyei előadókat (jegyzőket) pedig arra, csak teljesen szabatosan, hiba (törlés, igazítás) nélkül kiállított és kellően felszerelt díjleveleket javasoljanak megerősítésre s a felterjesztendő díjlevelekre az egyházmegye határozatát vezessék rá.

Végül a díjleveleket kiállító presbiteriumnak

figyelőkbe ajánlja közgyűlésünk, hogy a lakás és kert értéke, illetve válságdíja az alapfizetésbe be nem számítható (tehát a negyedik rovatba irandó be), a javadalom végösszegébe a negyedik rovat tételei be nem számíthatók, a végösszeg az adó levonása után irandó be, a külön kántori és tanítói, továbbá a szét nem választható fizetések a javadalmi jegyzőkönyv szerint vezetendők be s a 4—4 példányban kiállítandó új díjlevelekkel együtt a régi díjlevél és javadalmi jegyzőkönyv is felterjesztendő.

Határozati erőre emeljük s e szám megkörözésére püspök úr felkérjük"...

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1918. évi június hó 10.

Baltazár Dezső,
püspök.

A lizántúli református egyházkerület püspökétől.

3861—1918. szám.

Valamennyi iskola tekintetes igazgatóságának.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi május hó 23-án 5735. eln. szám alatt kelt s Ő császári és királyi Felségének legmagasabb védnöksége alatt álló Károly király gyermeknyaraltatásának ügyében kiadott rendeletet az abban foglaltakhoz leendő alkalmazkodás végett alább közlöm.

Tisztelettel vagyok

Debreczen, 1918. évi június hó 6-án.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

5735—1918. eln. szám.

Valamennyi állami, községi, izraelita, társulati és magán elemi népiskola, gazdasági ismétlő iskola (önálló), felső-, nép-, polg. fiú- és leányiskola, felső kereskedelmi iskola, felső leányiskola, elemi népiskolai, tanító-, tanítónő-, óvónőképző-intézet, valamennyi közvetlen vezetés és rendelkezés alatt álló gimnázium és reáliskola és valamennyi gyógypaedagógiai intézet Igazgatóságának.

Ő császári és apostoli királyi Felségének legmagasabb fővédnöksége alatt álló *Károly Király Gyermeknyaraltatása* kormánybiztosának hozzám intézett előterjesztése szerint 80,000 magyar gyer-

meknek az Adria mellett hat-hat heti nyaraltatása véteztett tervbe.

A gyermekek Abbáziában, Voloskában, Lovranában és Porto-Rozében fognak nyaralni és pedig két csoportban, úgy hogy a két csoport nyaralása június hó 15-én kezdődik és szeptember hó végéig tart.

A gyermekek 30—30 főnyi csoportokra osztatnak. Minden csoport mellett egy-egy felügyelő lesz, akinek segítségére nagyobb fiú- és leánygyermekek osztatnak be.

Minden 20 csoport felett az általános magasabb felügyeletet egy felügyelő fogja gyakorolni.

Minthogy a gyermekeknek fentebb vázolt nyaraltatási tervszere szerint úgy a felügyelőnkül és felügyelőnkül alkalmazott tanítók, tanítónők, tanárok, igazgatók, mint pedig a felügyelőnkül mellé beosztott nagyobb fiú- és leánygyermekek igen nagy része csak október hó 1-én kezdheti meg működését, illetőleg iratkozhatik be; úgy az iskolák tanulmányi rendjének biztosítása, mint pedig a gyermekek és nagyobb tanulók érdekeinek megóvása érdekében, a következőket rendelem:

1. Felügyelőnkül és felügyelőnkül egy és két tanítós iskoláknak, gazdasági ismétlő iskoláknak (önálló), gyógypaedagógiai intézeteknek, elemi népiskolai tanító-, tanítónő-, óvónőképző-intézeteknek tanítói, tanítónői, tanárai, igazgatói, igazgatónői, valamint bármely internátussal egybekötött tanintézetnek igazgatói, internátus vezetői és nevelői, illetőleg nevelőnői *nem vállalkozhatnak*. Amennyiben ilyen megbízást nyernének, azt nem fogadhatják el.

A felsorolt népoktatási és egyéb intézetekben, iskolákban, internátusokban ugyanis elengedhetetlenül szükséges, hogy a tanítók, tanítónők, tanárok, igazgatók, vezetők és felügyelők az iskola és internátus megnyitása előtt idejében rendelkezésre álljanak.

2. A felügyelőnkül és felügyelőnkül alkalmazottak részére, a nyaraltatási időre szabadságot engedélyezek azzal a hozzáadással, hogy a szeptember havában távollevők beosztásukat az iskola igazgatósága útján a királyi tanfelügyelőnek, tanfelügyelői kirendeltség vezetőjének, a felső kereskedelmi iskolák királyi főigazgatóságának, a tankerületi kir. főigazgatóságának, illetőleg a fumei kormányzónak, a helyettesítésükről idejében való gondoskodás érdekében, amint beosztásukról értesítést nyernek, az eredeti értesítésnek bemutatása kapcsán, bejelenteni tartoznak.

A nem állami mindenfokú tanintézetek tanerőire a fenti rendelkezés nem vonatkozik. Az ily tanerők szabadságolása ügyében az illetékes iskolafenntar-

BARTHA ISTVÁN útépítési vállalkozó Debreczen, Cegléd-utca 8. szám. Telefon 785. szám
Vállal utak, községi járdák, iparvasutak, betonműtárgyak építését, fuvarozásokat. Költségvetés díjmentes

tők, illetőleg főhatóságok saját hatáskörükben határoznak.

3. Megengedem, hogy a felügyelők mellé beosztott és a szeptemberben nyaraló csoportok mellett segédkező nagyobb fiú- és leánytanulók október hó 1-én iratkozhatnak be és ugyanakkor tessenek le szabályszerűen engedélyezett felvételi-, magán-, pót-, vagy javító vizsgálatukat. Ezek a tanulók szeptember havi távollétüket a Károly Király Gyermeknyaraltatásának Kormánybiztosától, vagy a gyermekmenhelyek igazgatóitól bélyegtelenül kiállított igazolványokkal tartoznak igazolni.

4. Megengedem, hogy a szeptemberben nyaraló gyermekek is október 1-én iratkozhatnak be és hogy szabályszerűen engedélyezett felvételi-, magán-, javító-, vagy pótvizsgálataikat ugyanakkor tessenek le.

Természetesen ezek a gyermekek is szeptember havi távollétüknek igazolására a harmadik pontban jelzett módon kiállított igazolványt tartoznak bemutatni.

5. A tanító-, tanítónő-, óvónőképző-intézetek övendékei a tanító- és óvónőképzés érdekeire való tekintettel, melyek a tanulmányi idő megrövidítésének, amennyire csak lehet, elkerülését teszik szükségessé, a nyaralásban csakis augusztus hó 28-ig vehetnek részt, hogy szeptember hó 1-én tanulmányaik folytatását akadálytalanul megkezdhessék.

6. A 3., 4. és 5. pont alatti rendelkezések minden fokú és jellegű iskolák tanulóira is vonatkoznak.

Budapest, 1918. évi május hó 23.

Zichy.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1086—1918. szám.

Valamennyi iskola tekintetes igazgatóságának.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a nyolcadik hadikölcsön ügyében hazánk tanítóihoz és tanintézeteihez intézett felhívását, eredményes buzgólkodás kérése mellett mellékelten kiadom.

Tisztelettel vagyok

Debreczen, 1918. évi június hó 10.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

6282—1918. eln. szám.

Valamennyi állami, községi, izraelita, tarsulati és magán elemi nép-, felső nép-, polgári fiú- és leányiskola, felsőleányiskola, felsőkereskedelmi iskola,

elemi népiskolai tanító- és tanítónőképző-intézet, kisdédvönőképző-intézet, valamennyi közvetlen vezetés és rendelkezés alatt álló gimnázium és reáliskola, az áll. polg. isk. tanító- és tanítónőképző-int. Igazgatójának, tanítójának és tanárának és a gyógy-paedagogiai intézetek Igazgatóságának.

Nyugaton épen most folyik ennek, a minden idők legnagyobb háborújának egyik leghatalmasabb és legvéresebb küzdelme, mely talán közelebb hozza ellenségeinket annak felismeréséhez, hogy céltalan az emberi életnek további feláldozása és hogy céltalan a javakat is a termelő munka helyett az emberiség alkotásainak elpusztítására felhasználni.

Ennek a küzdelemnek eredményéből azonban ki fog virágozni az általános béke, amelyet az egész világon oly hön óhajt mindenki. Amikor majd az öldöklésre szolgáló eszközök az építőmunka céljaira fognak átalakíttatni és a háború-ütötte sebek gyógyítására a kultúra céljaira fognak felhasználtatni.

Míg azonban ez a várva-várt idő elkövetkezik, fegyverben felkészülten kell állanunk és még további újabb áldozatokat kívánó harcokat kell megvívunk.

Ez a helyzetünk teszi szükségessé azt, hogy a háborúval járó rendkívüli költségek fedezésére újabb hadikölcsön bocsáttassék ki és hogy nemzetünk minden tagja gazdasági erőnknek ennél az újabb próbátételénél tőle telhetően oly módon vegye ki részét, hogy ennek a kölcsönnek sikere is bizonyosságot tegyen anyagi erőnkéről és minden áldozatra kész hazaszeretetünkről.

Hivatali elődeimnek a hadikölcsönök propagálása ügyében kiadott felhívásai nyomán kifejtett kiválóan eredményes közreműködésük alapján, a nyolcadik hadikölcsön kibocsátása alkalmából, teljes bizalommal azzal a kéréssel fordulok a magyar tanítókhoz és tanárokhoz, hogy mint eddig is tették, szívük és cselekedeteikkel annyiszor bebizonyított hazaszeretetük parancsa szerint ezúttal is minden tőlük telhető eszközt és módot használjanak fel arra, hogy ez a hadikölcsön az eddigieket is messze túlhaladó eredménnyel járjon és hogy ebben azok is részt vegyenek, akik eddig önzésükben avagy a haza iránt való kötelességeiknek helytelen felfogása miatt kivonták magukat a jegyzésekből.

Tájékoztatom közlöm, hogy ezúttal kizárólag 5 és fél %-os járadékkölcsön fog kibocsátásra kerülni, amely a pénzügyminiszterium részéről 1925 előtt nem lesz visszafizetésre felmondható, ezt megelőzőleg tehát a kötvények nem lesznek alacsonyabb kamatozási kötvényekre konvertálhatók és hogy az Osztrák-Magyar Bank és a Magyar Királyi Hadikölcsön-pénztár a most kibocsátásra kerülő kölcsönöknél a korábbiaknál messzebbmenő kedvezményeket fognak nyújtani a jegyzőfelek részére. Különösen hangsúlyozandónak tartom, hogy a kormány lehetővé

fogja tenni, hogy a fokozatos leszerelés alkalmával a polgári közönség használatára bocsátandó mindenféle nemű cikkek, szerelvények, használati eszközök stb. ára a hadikölcsönjegyző felek részéről hadikölcsön kötvénnyel egyenlítettessék ki, sőt különös kedvezményül az igénylők közül azok fognak elsőbbségben részesíttetni, akik a fizetést az általuk jegyzett hadikölcsön kötvények útján óhajtják teljesíteni.

Amidőn annak a reménynek adok kifejezést, hogy tanítóink és tanáraink lelkes buzgólkodása a legutóbbi hadikölcsönnek százmillió koronát jóval meghaladó eredményét ezúttal, amikor a jegyzés ideje részben már a nagy szünidőre esik, megsokszorozza, előre is köszönetemet fejezem ki odaadó és lelkes munkásságukért.

Az iskolák igazgatóit és egytanítós iskoláknál az iskola tanítóját arra kérem, hogy e rendelet vétele után gondosan és helyi viszonyok mérlegelésével állapítsák meg azokat a módokat és eszközöket, amelyekkel a hadikölcsön sikere előmozdítható lesz, mert mint a legutóbbi hadikölcsön jegyzése alkalmával is megállapítható volt, csakis a tervszerűen előkészített mozgalom hozza meg a kívánt sikert. Továbbá arra kérem az igazgatóságokat, illetőleg egytanítós iskolák tanítóit, hogy a jegyzési határidő lejártá után részletes kimutatást szerkesszenek arról, hogy buzgó tevékenységük milyen eredménnyel jár, mennyit jegyzett hatásuk alatt az ifjúság és a társadalom. A kimutatások a hadikölcsön lezárásától számított nyolc nap alatt a kir. tanfelügyelőséghez, tankerületi főigazgatóságokhoz, a felső kereskedelmi iskolák főigazgatóságához, illetőleg a gyógy-paedagogiai intézetek orsz. szaktanácsához terjesztendők be, mely hatóságok azokat összesítve és feldolgozva fogják elem terjeszteni a kiváló eredményt elért tanítók, tanárok és igazgatók különös kiemelésével.

Budapesti, 1918. évi június hó 6-án.

Zichy.

PÁLYAZAT.

A genesi református egyház pályázatot hirdet:
I. kántor-tanítói állásra.

Javadalom: a) 15 hold föld; adóját az egyház fizeti; b) 100 korona készpénz az egyháztól; c) törvényes állami fizetés kiegészítés (985.50 K); d) két szobás lakás, konyha, kamara, kert és melléképületek; e) stóla kb. 80—100 K.

Kötelesség: III—VI. vegyes osztályok tanítása a tiszántúli egyházkerület tanterve szerint; presbiteri gyűlés jegyzőkönyvének vezetése; lelkész akadályoztatása esetén a templomi szolgálat végzése; egyházi énekkar vezetése.

Pályázhatnak orgonázni tudó, okleveles férfi-

tanítók. Pályázati határidő július 28. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények lelkészi hivatalhoz küldendők.

II. tanítónői állásra.

Javadalom: kétszobás lakás, konyha, kamara, kert, egyháztól évi 100 korona, törvényszerű fizetékiegészítés, háborús segély az államtól.

Kötelesség: az I—II. vegyes osztály, vagy a reálbizandó osztályok és női kézimunka tanítása. Pályázhatnak okleveles tanítónők. Pályázati határidő július 28. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kellően felszerelt kérvények lelkészi hivatalhoz küldendők.

Genes, 1918 június 10.

Papp József,

református lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázat tanítói állásra.

A hajdunánási református egyház pályázatot hirdet egy *nőtanítói* állásra.

Javadalom: egyháztól 1000 K törzsfizetés; 250 K, illetve 300 K lakáspénz; 20 K kertvátság. Törvényszerű fizetékiegészítés állami hozzájárulás ki-
eszközlése mellett.

Kötelessége: az egyh. törvények szerint.

Pályázhatnak okleveles *tanítónők*.

Határidő: június 30. Az állás szept. 1-én foglalandó el.

Hajdunánás, 1918 június 10.

1—2

Kolozsvári Mihály,
református lelkész,
isksz. elnök.

PÁLYAZAT.

A hegyközújlaki (Bihar m.) református egyház orgonista kántor-tanítói állására pályázatot hirdet. Javadalma: Lakás, melléképületekkel, konyhakert, 1194 négyszögöl külsőkert, 11 kat. hold szántó, 4 kat. hold rét, 480 K készpénz, 20 mm. búza, váltása 256 K, stóla, szolgálati időnek megfelelő állami kiegészítés. (Rét ezévi jövedelme 3000 korona.) Kötelessége: I—VI. oszt. fiúiskola vezetése, orgonázás, énekkar vezetés, kanonikus órákon és ünnepek délutánjain, valamint lelkész akadályoztatása esetén is-
tentisztelet végzése. A pályázati kérvények f. évi július 15-ig iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az állás szept. 1-én elfoglalandó.

Hegyközújlak, 1918 június 10.

Szentimrey Dániel,
református lelkész.